

в молодости возрастает ориентация на Настоящее время).

Литература:

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни. - М.: Мысль, 1991
2. Брагина Н.Н., Доброхотова Т.А. Функциональные асимметрии человека. - М.: Медицина.
3. Головаха Е.И., Кроник А.А. Понятие психологического времени// Категории материалистической диалектики в психологии./ Под ред. Л. И. Анциферовой. - М.: "Наука" 1988. - С. 199-215.
4. Гинзбург М.Р. Психологическое содержание личностного самоопределения // Вопросы психологии. - 1994. - № 3. - С. 43-52.

ПРЕДСТАВЛЕНІСТЬ НАПРЯМУ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРАЦІ В УНІВЕРСИТЕТІ ТУРКУ (м. Турку, Фінляндія)

Ружицька М., студентка 4-го курсу відділення психології Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова

Основними напрямками культурно-освітньої і науково-технічної інтеграції України до Європейського Союзу є впровадження європейських норм і стандартів в освіті, поширення власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС. Болонська конвенція, підписана 19 червня 1999р. 29 європейськими країнами, стала основою для розвитку так званого «Болонського процесу». Одними з основних принципів Болонського процесу є узгодження систем вищої освіти зазначених країн і розширення мобільності студентів та викладацького складу. В рамках Програми Erasmus Mundus VMU Action 2 студенти ОНУ імені І.І. Мечникова проходили навчання в країнах Європи, зокрема Фінляндії, де проходила стажування автор цієї статті.

Незважаючи на досягнення освіти, які забезпечує нова соціополітична система України, необхідно глибше аналізувати тенденції в європейській та світовій освіті, для досягнення конкурентоспроможності на європейському ринку праці. В зв'язку з цим, метою нашої роботи було з'ясування особливостей організації вищої освіти в Фінляндії та розгляд

представленості напряму досліджень з організаційної та психології праці в університеті Турку, Фінляндія.

Структура вищої освіти в Фінляндії. Система освіти в Фінляндії включає в себе дошкільну освіту, базову освіту, загальну та професійну освіту, середню та вищу освіту. Система вищої освіти в Фінляндії складається з двох різних структур: дослідницьких університетів і університетів прикладних наук. До 2000 року у Фінляндії налічувалося: 21 дослідницький університет і 28 університетів прикладних наук (UAS). Однак в період з 1991 по 2000 рік структура вищої освіти Фінляндії зазнала змін. Відбулося злиття ряду університетів, і, відповідно до нового Закону про університети, всі фінські вузи отримали статус незалежної юридичної особи. Як зазначено в Законі про університети, науково-дослідна галузь є однією з трьох основних функцій університетів поряд з наданням освіти і соціальних послуг [Universities Act, 2009:2]. Більшість університетів у Фінляндії перейшли на систему, яка включає в себе три роки навчання для отримання ступені бакалавра (як правило, 180 кредитів), а також ступінь магістра - два роки (зазвичай 120 кредитів). Аспірантура передбачає незалежну дослідницьку роботу і надає статус аспіранта або ліцензіата. Докторантура зазвичай потребує не менше чотирьох років очного навчання. Особливе місце займають другорядні предмети (Minor studies), що відносяться до досліджень з непрофільних галузей, які студенти можуть включати в додаток до їх основного ступеня.

Освітня та науково-дослідницька робота в галузі психології в університеті Турку (University of Turku, Finland). Університет Турку пропонує високоякісну академічну освіту, яка включає в себе міждисциплінарні дослідження. В університеті Турку запроваджена і функціонує система оцінювання ECTS, європейська система перезарахування кредитів; так, 1 кредит дорівнює 27 годинам роботи. Навчання за спеціальністю «Психологія» проводиться на факультеті соціальних наук (Faculty of Social Sciences). Факультет соціальних наук Університету міста Турку був заснований в 1967 році. На факультеті соціальних наук проводяться дослідження та викладаються дисципліни з політології, соціології, соціальної роботи, соціальної політики, сучасної історії, філософії, психології, логопедії, статистики та економічної соціології [8].

Відділ Психологія становить міждисциплінарну область досліджень,

що представлена науково-дослідним центром когнітивної нейронауки (Centre for Cognitive Neuroscience), факультетами педагогіки і психології та центром дослідження навчання (Centre for Learning Research). Крім того, на основі шести скоординованих кафедр психології Університетів Фінляндії була створена мережа Psykonet [9]. Центр когнітивних нейронаук (CCN) являє собою багатопрофільний дослідницький підрозділ, створений в Університеті Турку в квітні 1993 року. Основними темами досліджень є: нейрокогнітивні механізми навчання, розвиток і функціонування мозку, нейрокогнітивні механізми відновлення, мова і мозок, білінгвізм, свідомість, пам'ять і мозкова деменція. Відділ Психології (Department of Psychology) університету Турку включає різні напрямки досліджень, огляд яких можна знайти на офіційному сайті університету [7]. Особливу увагу в нашій статті ми звертаємо на дослідження з організаційної психології та психології праці. Так, в рамках цього напрямку проводяться дослідження з організації педагогічного процесу, проблем організаційної психології на підприємствах та організаційної роботи в навчальних закладах, відмінності між чоловіками і жінками в трудовій діяльності, особливості роботи керівника, лідерські якості та навички керівника [5].

Одним із провідних фахівців напрямку трудової і організаційної психології є професор, викладач, співробітник відділу педагогічної психології, начальник відділу організаційної психології і психології праці - Soili Keskinen [5]. Перелік публікацій цієї вченої з вивчення питань організаційної психології та психології праці представлений на офіційному сайті університету Турку [6]. Протягом останніх років в рамках напрямку трудової та організаційної психології також були проведені та захищені магістерські роботи [Jarvinen, 2006].

Таким чином, напрямок організаційна психологія та психологія праці добре представлений в загальній системі університету Турку і є актуальним напрямом психологічних досліджень.

Література:

1. Jarvinen, Mari: Leadership in small enterprises Master's Thesis, 2006
2. Kariluoma, N.; Heinonen, H.; Rehnbdck, K. & Keskinen, S. 2010: Pdivdkodin esimiesten alaistaidot. Teoksessa Korhonen, R.; Runkku, M-L. & Aerila, J. (toim.) Pienet oppimassa. Kasvatuksellisia ndkukulmia varhais-

kasvatukseen ja esioppimiseen. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman yksikkö. Uniprint Turku, 257-268.

3. Keskinen, S. 2010: Yliopiston hallintohenkilöstön alaistaidot ja johtamisen haasteet. Teoksessa Turja, L. & Fonsén, E. (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus. Juvenes Print. Tampere, Professori Eeva Hujalan matkassa. 140-152.

4. Soukainen*, U. & Keskinen, S. 2010: Johtajan oman työn hallinnan keinot varhaiskasvatuksen hajautetussa organisaatiossa. Teoksessa Korhonen, R.; Rönkkö, M-L. & Aerila, J. (toim.) Pienet oppimassa. Kasvatuksellisia näkökulmia varhaiskasvatukseen ja esioppimiseen. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman yksikkö. Uniprint Turku, 247-256.

5. <http://www.edu.utu.fi/laitokset/rokl/laitos/henkilökunta/soikes.html>

6. <http://www.edu.utu.fi/tiedostot/rokl/staff/soikes/julkaisut.html>

7. <http://www.soc.utu.fi/oppiaineet/psykologia/en/research/#Research%20areas>

8. <http://www.soc.utu.fi/en/>

9. <http://www.psykonet.fi/>

К ВОПРОСУ О ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ИМПРОВИЗАЦИИ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧИТЕЛЯ

Савельева Л.А., студентка 4-го курса Забайкальского государственного гуманитарно-педагогического университета им. Н.Г. Чернышевского, г. Чита

В данной статье нам бы хотелось обратить внимание на такое явление, как педагогическая импровизация. Актуальность данной темы связана с возросшим значением творческой личности в жизни общества. Само слово «импровизация» произошло от латинского языка и означает непредвиденный, внезапный, неожиданный. Специальной литературы, посвященной изучению импровизации учителя на уроке недостаточно и педагогическая импровизация по сей день остается мало изученным явлением в психологии и педагогике. Тем не менее, она является важнейшей составляющей творческого процесса учителя. Умение легко импровизировать – это путь восхождения к педагогическому